ਮੌਜੀ ਰਾਮ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ.

(2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1150)

ਜੁਲਾਈ 29, 2019

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973: ਧਾਰਾ 439 - ਜ਼ਮਾਨਤ- ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ- ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਤੀਜਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ - ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਜ਼ਮਾਨਤ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

1. ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਧਿਰ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਤੀਜਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। [ਪੈਰਾ 13] [325-C-D]

2. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। [ਪੈਰਾ 12] [325-B]

3. ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਦਾ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਕਾਰਕ ਢੁਕਵੇਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 15] [325-F-G]

4. ਕੇਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ,
ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 17] [326-B] *ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ* **(2005) 7 ਐਸਸੀਸੀ 507***; ਲੋਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.* **(2008) 16 ਐਸਸੀਸੀ 753: [2008] 14 ਐਸਸੀਆਰ 980***; ਦਾਤਾਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.* **(2018) 3 ਐਸਸੀਸੀ 22 : [2018] 1 ਐਸਸੀਆਰ 882 - ਭਰੋਸੇ.**

<u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>

(2005) 7 ਐਸਸੀਸੀ 507	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 13**
[2008] 14 SCR 980	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 13**
[2018] 1 SCR 882	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 13**

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1150 ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 17.01.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, 2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1151-1152, 1153-1156 ਦੇ ਨਾਲ 2019 ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1859 ਵਿੱਚ। ਰਿਸ਼ੀ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ। ਜਿਤੇਂਦਰ ਮੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਜੀਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰਾਂਸ਼ੂ ਕੌਸ਼ਲ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਅਦਨਾਨ ਸਿੱਦੀਕੀ, ਸੁਮਿਤ ਕੇ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਰਵੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਘੇਲ, ਪੁਨੀ ਗਰਗ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਭੈ **ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.**

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ 2019 ਦੇ ਸੀਆਰਐਮਬੀਏ ਨੰਬਰ 1859 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 17.01.2019, ਸੀ.ਆਰ.ਐਮ.ਬੀ.ਏ ਨੰਬਰ 3574/2019 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 24.01.2019, ਸੀ.ਆਰ.ਐਮ.ਬੀ.ਏ ਨੰਬਰ 3547/2019 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 29.01.2019, ਸੀ.ਆਰ.ਐਮ.ਬੀ.ਏ ਨੰਬਰ 3547/2019 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 06.02.2019 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।

3. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਨੁਕਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ.

4. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਭਾਸ਼, ਕਰਤਾਰ, ਸੋਹਿਤ, ਅਮਰਜੀਤ, ਸੋਰਨ ਭਾਟੀ, Lilu@Mahendra ਅਤੇ ਆਸ਼ੂ @ ਆਸ਼ੀਸ਼ (ਕੁੱਲ 7), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਉੱਤਰਦਾਤਾ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 147, 148, 149, 302, 120-ਬੀ, 307, 323, 506 ਅਤੇ 427 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਨਗਰ (ਯੂ.ਪੀ.) ਬੀ.ਏ.ਈ. ਦੇ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਨਗਰ ਦੇ ਆਈ/ਸੀ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਨੰਬਰ 5808 2018-UPGB01-002290/2018, B.A. ਨੰਬਰ 6097/2018-UPGB01- 003006/2018, ਬੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 6295/2018-UPGB01-00 3536/2018, ਬੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 6738/2018-2018-2018-2018-2018-2018 ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸੁਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਨੂੰ ਫੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ 20.11.2018 ਦੇ ਬੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 5808, 2018-ਯੂ.ਪੀ.ਜੀ.ਬੀ.01-002290/2018, ਬੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 6097/2018- ਯੂ.ਪੀ.ਜੀ.ਬੀ.01-003006/2018, ਬੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 6295/2018 ਵਿੱਚ 22.11.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਬੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 6295/2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ 20.11.2018 ਨੂੰ ਬੀ.ਏ.

6. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 439 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਕੋਡ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ।
ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਭਰਨ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

7. ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।
ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

8. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਦੀ ਵੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

9. ਇਸ ਲਈ, ਸੰਖੇਪ ਸਵਾਲ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ) ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

10. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੁਣੇ।

11. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਆਦੇਸ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ **ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ।**

ਬਿਨੈਕਾਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 147, 148, 149, 323, 506, 427, 307, ਐਫ
ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302, 120 ਬੀ, ਪੀ.ਐਸ. ਦਾਦਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਨਗਰ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਬਾਂਡ ਭਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ:

1. ਬਿਨੈਕਾਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

2. ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ/ਡਰਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨਗੇ।
3. ਉਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹਰੇਕ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ।
ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,
ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

12. ਸਾਡੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ।

13. ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਦੇਖੋ **ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ,** (2005) 7 ਐਸਸੀਸੀ 507, **ਲੋਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (** 2008), 16 ਐਸਸੀਸੀ 753 ਅਤੇ **ਦਾਤਾਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (** 2018) 3 ਐਸਸੀਸੀ 22)। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਧਿਰ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਤੀਜਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ

ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ।

14. ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੇਕਚਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

15. ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2)। ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਕਾਰਕ ਢੁਕਵੇਂ ਸਨ ਅਤੇ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

17. ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਸੀ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਾਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 19.As, ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

20. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਰੇਗਾ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



Tarun Mehra

Advocate